

Opracowała:

Ewa Andryszczak-Pawłowska, **nauczyciel wiedzy o kulturze w I Liceum Ogólnokształcącym im. gen. J. H. Dąbrowskiego w Kutnie**

e- mail: ewkapaw1@gmail.com

WYNIKOWY PLAN NAUCZANIA WIEDZY O KULTURZE DLA LICEUM I TECHNIKUM

Lp.	Dział	Tematy	Jednostka lekcyjna	Główne zagadnienia	Środki realizacji	Przewidywane osiągnięcia uczniów
1	ZAGADNIENIA OGÓLNE	Różne znaczenia pojęcia „kultura”.	2	Dziedziny, kategorie kultury. Kultura narodowa. Relatywizm kulturowy. Ochrona dóbr kultury – instytucje. Lista Światowego Dziedzictwa Kulturowego UNESCO.		Uczeń wie: - jak należy pojmować pojęcie kultury, - jakie są kategorie kultury. Uczeń zna: - najpopularniejsze definicje kultury, - zabytki z terenu Polski znajdujące się na Liście Światowego Dziedzictwa Kulturowego UNESCO (lub: Liście Dziedzictwa Światowego), - polskie narodowe instytucje kulturalne, - zakres materiału przedmiotu: wiedza o kulturze. Uczeń rozumie: - relatywizm pojęcia kultura, - znaczenie kultury w dorobku cywilizacyjnym ludzkości, że kultura jest dziełem społeczeństwa, - istotę przekazywania zdobyczy kulturowych z pokolenia na pokolenie, różnice w pojęciach: <i>kulturalny</i> a <i>kulturowy</i> .
2		Dzieło sztuki – analiza.	1	Dzieło sztuki jako wytwór kulturowy. Elementy analizy dzieła. Przygotowanie do interpretacji dzieła. „Sąd Ostateczny” H. Memlinga, przykład arcydzieł z malarstwa późno-średniowiecznego w zbiorach Muzeum Narodowego. Forma dzieła – tryptyk.	Rzutnik foliogramów. Makiety tryptyku.	Uczeń wie: - w jaki sposób przeprowadzić analizę dzieła plastycznego. Uczeń zna: - tryptyk „Sąd Ostateczny” H. Memlinga. Uczeń rozumie: - pojęcia: <i>tryptyk</i> , <i>kompozycja</i> , <i>artystyczne środki wyrazu</i> , <i>walor</i> , <i>barwa</i> . Uczeń potrafi: - dokonać analizy dzieła „Sąd Ostateczny” H. Memlinga.

3	PREHISTORIA	Pierwsi artyści – sztuka prehistoryczna.	1	Początki działalności twórczej człowieka. Techniki, ikonografia. Środki wyrazy – linia i plama barwna.	Rzutnik foliogramów. Reprodukcje.	Uczeń wie: - kiedy człowiek zaczął tworzyć, - jaka jest tematyka malowideł prehistorycznych, - jakimi środkami wyrazu posługiwał się artysta prehistoryczny. Uczeń potrafi: - rozpoznać malarstwo naskalne, - określić jego cechy i funkcje, Uczeń rozumie: fenomen wysokiej jakości artystycznej prac plastycznych człowieka prehistorycznego.
4	STAROŻYTNOŚĆ	Sztuka zasypiana piaskiem – Mezopotamia.	1	Kolebka sztuki starożytnej na Bliskim Wschodzie. Okresy: - sumeryjski, - akadyjski, - starobabiloński, - asyryjski, - nowobabiloński - perski. Charakterystyczne zabytki tej kultury z dziedziny architektury, rzeźby i płaskorzeźby. Typ świątyni i pałacu.	Rzutnik foliogramów.	Uczeń wie: - jakie cywilizacje składały się na kulturę Mezopotamii, - czym charakteryzuje się sztuka Mezopotamii. Uczeń potrafi: - rozpoznać i rozróżnić dzieła sumeryjskie, starobabilońskie, asyryjskie, nowobabilońskie, - określić rodzaj, technikę i ich funkcję. Uczeń rozumie: - znaczenie kultury Mezopotamii i jego wpływ na rozwój naszej, europejskiej cywilizacji. Uczeń zna: - pojęcia: <i>sakralny, sepulkralny, ziggurat, płaskorzeźba, stela, majolika, manieryzm, hieratyka</i> , - rodzaje płaskorzeźby, - typ świątyni i pałacu.
5	STAROŻYTNOŚĆ	Łaskawość Nilu – Egipt.	1	Rys historyczny; Stare Państwo, Średnie Państwo, Nowe Państwo, okresy przejściowe, dynastie ptolemejskie, rzymskie itp. Architektura sepulkralna i sakralna. Kanon w rzeźbie i malarstwie. Okres amarneński – naturalizm.	Rzutnik foliogramów. Rysunki przedstawiające rozwój grobowca egipskiego (na szarym papierze).	Uczeń wie: - jaka jest istotna różnica między kulturą starożytnego Egiptu a Mezopotamią, - czym charakteryzował się okres amarneński. Uczeń potrafi: - rozpoznać zabytki architektury, rzeźby i malarstwa egipskiego, - opisać kanon w rzeźbie, płaskorzeźbie i malarstwie egipskim, - wskazać różnice między kanonem ukazania postaci faraona a robotnika. Uczeń rozumie: - znaczenie słów: <i>sakralny i sepulkralny</i> .

6	STAROŻYTNOŚĆ	Sztuka grecka w okresie archaicznym – tajemniczy uśmiech	1	Źródła kultury greckiej. Malarstwo wazowe. Ornamenty greckie. Porządki greckie. Kolumna, podstawowy element architektoniczny.	Rzutnik foliogramów.	<p>Uczeń wie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jakie kultury miały bezpośredni wpływ na sztukę grecką, - czym charakteryzuje się rzeźba okresu archaicznego, - co to jest <i>meander</i>, <i>palmeta</i>, <i>astragal</i>. <p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - główne style malarstwa wazowego, - porządek dorycki i joński, - pojęcia: <i>portyk kolumnowy</i>, <i>tympanon</i>, <i>tryglif</i>, <i>metopa</i>, - posągi typowe dla sztuki Grecji archaicznej, - ewolucję budowy świątyni greckiej, - najważniejsze świątynie na Akropolu. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienić i scharakteryzować elementy kolumny greckiej, - rozpoznać zabytek architektury i rzeźby z epoki.
7		Sztuka grecka w okresie klasycznym – sztuka idealna.	1	Kanon w sztuce greckiej – kontrast Polikleta. Świątynia grecka – rozwój. Akropol ateński. Teatr grecki.	Rzutnik foliogramów Rysunki na szarym papierze. Animacja komputerowa - rekonstrukcja Partenonu.	<p>Uczeń wie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czym charakteryzował się kanon w sztuce Grecji klasycznej, - co to jest peripteros i dipteros, - na czym polegała i gdzie znajdowała zastosowanie technika chryzelefantyny. <p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - główne świątynie na Akropolu ateńskim, - kształt, miejsce budowy oraz funkcję teatrów greckich, - głównych rzeźbiarzy okresu klasycznego, - pojęcia: <i>portyk kolumnowy</i>, <i>tympanon</i>, <i>fryz</i>, - cechy malarstwa greckiego. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienić elementy świątyni greckiej, - scharakteryzować pozę kontrapostu, - rozpoznać zabytek architektury i rzeźby z epoki.
8		Sztuka hellenistyczna.	1	Wpływ podbojów Aleksandra Macedońskiego: Egipt, Persja, Syria. Ośrodki kulturalne: Pergamon, Rodos, Aleksandria. Ekspresja w układach rzeźbiarskich – grupa Laokoona, Nike z Samotraki.	Rzutnik foliogramów. Reprodukcje w podręczniku i albumach.	<p>Uczeń wie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czym różnił się okres hellenistyczny od poprzednich, - jaki porządek dominował w tym czasie, <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznać porządek koryncki, - wskazać różnicę między rzeźbą okresu hellenistycznego a klasycznego, - rozpoznać główne zabytki rzeźbiarskie i architektoniczne, - wymienić trzy główne ośrodki sztuki hellenistycznej. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - na czym polegała ewolucja w rzeźbie greckiej od czasów archaicznych do hellenistycznych.

9	STAROŻYTNOŚĆ	Naród inżynierów i miłośników sztuki greckiej.	1	<p>Wpływy greckie i etruskie. Urbanistyka i architektura świecka. Bazylika. Łuk rzymski. Architektura sakralna – Panteon. Plany budowli: centralne i podłużne (bazylikowe). Pomniki konne, kolumny i łuki tryumfalne. Rzeźba rzymska – portret i togatus. Malarstwo – freski i mozaiki.</p>	Rzutnik foliogramów Reprodukcje. Rysunki planów architektonicznych.	<p>Uczeń wie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - na bazie jakich kultur rozwinęła się kultura Rzymu, - jakie są najważniejsze zabytki sztuki rzymskiej, - na czym polegała zasługa Rzymian w zachowaniu się informacji o malarstwie greckim, - jaki wpływ na kulturę rzymską mieli Etruskowie, - co to jest bazylika, - jaką funkcję spełniały łuki tryumfalne, - co to jest <i>togatus</i> i <i>portret werystyczny</i>, <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazać, co Rzymianie zawdzięczają Grekom, a co osiągnęli samodzielnie, - opisać i podać przykłady form rzeźbiarskich charakterystycznych dla Rzymu, - opisać bądź narysować plan centralny i podłużny budowli, - opisać technikę mozaiki. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wagę zastosowania łuku pełnego przez Rzymian dla rozwoju architektury monumentalnej, - istotę rzymskich założeń urbanistycznych, - różnicę między mozaiką italską a hellenistyczną, - różnicę w funkcji rzeźby greckiej i rzymskiej.
10			Muzyka w starożytności. Podsumowanie sztuki starożytnej	1	<p>Muzyka w Mezopotamii: muzyka sfer (harmonia), instrumenty w Egipcie, orkiestra egipska. Skale greckie. Sprawdzian wiadomości.</p>	Rzutnik foliogramów. Test dla czterech grup.

11	ŚREDNIOWIECZE	<p>Kultura średniowiecznej Europy. Kultura Bizancjum. Styl romański.</p>	1	<p>Wpływ kultury rzymskiej: plany bazylikowe, zastosowanie łuku pełnego. Styl romański: plany, konstrukcje, cechy charakterystyczne. Zabytki architektury romańskiej w Polsce. Kulturotwórcza rola klasztorów.</p>	<p>Rzutnik foliogramów. Reprodukcje w albumach i podręczniku. Referaty uczniów na temat: „Perełka architektury romańskiej blisko nas”. Animacja komputerowa: – kościół opactwa w Cluny. zespół klasztorny Sankt Gallen na wyspie Reichenau na Jeziorze Bodensee</p>	<p>Uczeń wie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jaki okres nazywamy średniowieczem i skąd pochodzi ta nazwa, - jaki był wpływ architektury rzymskiej na rozwój średniowiecznej świątyni, - co charakteryzuje sztukę bizantyjską, - co charakteryzuje sztukę romańską, - jakie znaczenie dla rozwoju sztuki romańskiej miał okres tzw. „renesansu karolińskiego”, - co to jest <i>iluminatorstwo</i> i <i>inkunabuły</i>. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznać styl romański na podstawie fotografii zabytku architektonicznego z epoki, - rozpoznać Świątynię Mądrości Bożej w Konstantynopolu i scharakteryzować jej obecny wygląd, - opisać, na czym polegał program dekoracji świątyń w Bizancjum, - porównać wnętrze Panteonu z Hagia Sophia, - scharakteryzować typowy kościół romański, - rozpoznać kolumnę romańską, - opisać i scharakteryzować rodzaj oraz miejsce występowania rzeźby (malarstwa) w kościele romańskim. <p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ważniejsze zabytki romańskie znajdujące się na ziemiach polskich. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - długofalowe skutki schizmy wschodniej dla kształtowania się stylu romańskiego i bizantyjskiego, - kulturotwórczą rolę klasztorów.
----	----------------------	--	---	--	---	--

12	ŚREDNIOWIECZE	Światło w katedrze – gotyk.	1	<p>Konstrukcja ostrołukowa. Elementy konstrukcji katedry gotyckiej. Rodzaje sklepień. Dekoracje: <i>maswerki, witraże, portale</i>. Przykłady gotyku francuskiego. Gotyck w Polsce. Architektura świecka – zamki krzyżackie. Malarstwo i rzeźba – Ołtarz Wita Stwosza (Stosza). Symbolika.</p>	Rzutnik foliogramów. Rysunki.	<p>Uczeń wie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kiedy rozwinął się styl gotycki, - skąd wzięła się nazwa „gotyk”, - jakie elementy konstrukcji charakterystyczne są dla sztuki gotyckiej, - jakie są odmiany stylistyczne Gotyku, związane z budulcem i terenem powstania, - gdzie znajdują się największe zabytki architektury gotyckiej. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznać na reprodukcji zabytek w stylu gotyckim i go scharakteryzować, - wymienić główne zabytki na terenie Polski, - scharakteryzować pojęcia: <i>witraż, rozeta, maswerk</i>, - opisać charakter i miejsce rzeźby oraz malarstwa u schyłku średniowiecza. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcia: <i>wertykalizm, żabki, rzygacze, łuki odporowe, przypory, służki, sklepienie krzyżowo-żebrowe, kryształowe, sieciowe, palmowe</i>, - fenomen i mistrzostwo budowniczych katedr gotyckich.
13			Muzyka w średniowieczu.	1	<p>Chorał gregoriański – skale pieśni kościelnych. Średniowieczne misterium. Trubadurzy, truverzy, minnesingerzy. Zapisy nutowe. „Bogurodzica” – pierwsza pieśń hymniczna – cechy chorałowe. Podsumowanie wiadomości o sztuce średniowiecza.</p>	Nagrania na CD. Karty pracy. Reprodukcje na folii.

14	SZTUKA NOWOŻYTNA	Odrodzenie myśli antycznej – renesans północnej Europy.	1	Technika malarstwa olejnego i laserunku – Jan van Eyck. Twórczość Hieronima Boscha. Grafiki Albrechta Dürera.	Reprodukcje. Rzutnik foliogramów	<p>Uczeń wie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kiedy w historii był okres zwany renesansem, - jaką technikę nazywamy grafiką, - jaką rolę w renesansie odegrała północna Europa: Niderlandy i Niemcy, - jakie cechy w malarstwie są typowe dla renesansu. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dokonać podziału sztuk graficznych na grafiką warsztatową i użytkową, - dokonać analizy dzieła renesansowego „Małżeństwo Arnolfinich” Jana van Eycka, - rozpoznać malarstwo Hieronima Boscha. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcia: <i>akwaforta, akwatinta, mezzotinta, laserunek</i>.
15		Renesans włoski.	1	Sztuka trecenta, quattrocenta i cinquecenta. Renesans w sztuce weneckiej. Perspektywa w malarstwie. Twórcy epoki. Architektura renesansowa – Andrea Palladio.	Rzutnik foliogramów Reprodukcje w podręczniku i albumach.	<p>Uczeń wie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - co oznaczają pojęcia: <i>trecento, quattrocento i cinquecento</i>, - czym charakteryzuje się malarstwo renesansu, - na czym polegał koloryzm szkoły weneckiej oraz specyfika szkoły florenckiej i rzymskiej na podstawie wybranych dzieł Tycjana, Giorgiona, Weronese i Botticellego. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienić twórców epoki i ich dzieła, - określić cechy architektury renesansowej. <p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - historię budowy bazyliki nad grobem św. Piotra oraz jej budowniczych. <p>Uczeń rozumie:</p> <p>dłaczego Michał Anioł był prekursorem baroku i które z jego dzieł określa się jako manierystyczne.</p>
16		Renesans w Polsce. „Złoty wiek” w muzyce polskiej.	1	Renesansowa przebudowa Wawelu. Budowla centralna – kaplica Zygmuntowska. Stanisław Samostrzelnik – miniaturzysta. Zamość. Kapela „Rorantystów”. Wacław z Szamotuł: „Melodie na psalterz polski”.	Rzutnik foliogramów. Nagrania na CD.	<p>Uczeń wie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pod jakimi wpływami kształtował się renesans w Polsce, - jakie największe zabytki istnieją na terenie Polski, - jacy artyści tworzyli w renesansie, - dlaczego ten okres nazywany jest „złotym wiekiem w muzyce polskiej”. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznać dziedziniec krągankowy, - wyjaśnić pojęcie: <i>nagrobek sansonowski</i>.

17	SZTUKA NOWOŻYTNA	Manieryzm.	1	Cechy manieryzmu. Sztuka manierystyczna we Włoszech i w Polsce – przykłady. Twórcy.	Rzutnik foliogramów. Reprodukcje, albumy. Animacja komputerowa manierystycznego zamku Krzyżtopór w Ujeździe k. Opatowa	<p>Uczeń wie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jakimi cechami charakteryzuje się sztuka manierystyczna. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazać zabytki architektury manierystycznej w Polsce, - wskazać cechy manierystyczne w „Sądzie Ostatecznym” M. Anioła - określić cechy malarstwa manierystycznego, - rozpoznać malarstwo Caravaglia, Tintoretta, El Greco, - określić miejsce P. Bruegela wśród malarstwa renesansowego i manierystycznego. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - schemat powstawania, trwania i przemijania epok, prądów, stylów, - rolę czasu w procesie polaryzacji się poglądów na sztukę, - artystę jako wizjonera wyprzedzającego estetykę swojej epoki – konflikt między twórcą a odbiorcą.
18		Barok w malarstwie flamandzkim, holenderskim.	1	Sztuka kontrreformacji. Cechy charakterystyczne, twórcy, przykłady. Układy kompozycyjne, światło. Tematyka.	Rzutnik foliogramów. Reprodukcje, albumy.	<p>Uczeń wie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kiedy była epoka zwana barokiem, - skąd wzięła się nazwa epoki, - jaką rolę odegrała kontrreformacja w kościele i jaki miała wpływ na charakter sztuki baroku, - jaka była w tym okresie rola zakonu jezuitów. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznać typową barokową, holenderską martwą naturę, - wymienić przynajmniej trzy nazwiska malarzy holenderskich i flamandzkich epoki baroku, - wymienić cechy malarstwa barokowego, - wskazać różnice między Rembrandtem a Rubensem. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wpływ nowej religijności na charakter sztuki barokowej; rozwój malarstwa świeckiego w protestanckiej Holandii, dynamiczne dzieła religijne w katolickiej Flandrii.
19		Między niebem a ziemią – architektura barokowa.	1	Elementy charakterystyczne, malarstwo iluzjonistyczne. Barok w Polsce. Muzyka w kościele.	Rzutnik foliogramów. Reprodukcje, albumy. Nagrania na CD.	<p>Uczeń wie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czym charakteryzowało się malarstwo barokowe, - jakie elementy wskazują na to, że architekturę nazwiemy barokową, - co to jest sztukateria, rococo, stiuk, malarstwo iluzjonistyczne, plafon, perspektywa żabia, - co to jest <i>figura serpentinata</i>, - jaki wpływ na wygląd Rzymu miał Bernini. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznać czołowe dzieła twórców epoki, - wyjaśnić pojęcie <i>działo totalne</i>, - wyjaśnić pojęcie <i>rococo</i>. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcie <i>zawężonej palety</i> jako kontrastowe do koloryzmu, - dominację takiego środka wyrazu, jakim jest światło w dziełach barokowych.

20	SZTUKA NOWOŻYTNA	Barok w Polsce i we Francji. Muzyka w okresie baroku.	1	Mistrz polifonii – J. S. Bach. Formy muzyki kościelnej i świeckiej.	Nagrania na CD.	<p>Uczeń wie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jaka jest różnica między barokiem francuskim a włoskim, z czego ona wyniknęła, - co oznacza pojęcie <i>ogród francuski</i>, - co oznacza pojęcie <i>polifonia</i>, - jakie są rodzaje polifonii. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisać rodzaj rezydencji francuskiej „między dziedzińcem a ogrodem” i podać przykłady we Francji i w Polsce. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dlaczego w Polsce barok, jako styl przyjmował się opornie i kiedy się to zmieniło,
21	SZTUKA WIEKU XVIII	Światło nad Europą – sztuka neoklasycyzmu.	1	Sztuka francuska w 1. poł. XVIII w. Podstawy klasycyzmu – odkrycie Herkulanum i Pompei. Sztuka angielska – neogotyck. Pejzaż w malarstwie.	Rzutnik foliogramów. Reprodukcje.	<p>Uczeń wie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dlaczego nastąpił zwrot w sztuce w 1. połowie XVIII w., - jakimi cechami charakteryzowała się sztuka klasycyzmu, - jaka była rola rewolucji francuskiej na ugruntowanie się nurtu neoklasycystycznego w sztuce, - czym charakteryzowała się architektura angielska XVIII w., - na czym polegało nowatorstwo malarstwa angielskiego Turnera i Blacka. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazać na cechy klasycystyczne w dziełach sztandarowych epoki: „Przysięga Horacjuszy”, „Portret Pauliny Borgese”, „Odaliska”, - wyjaśnić pojęcie <i>palladianizm</i>, - rozpoznać czołowe dzieła malarzy angielskich. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rolę odkryć w Pompejach i Herkulanum na odrodzenie się ideałów antyku, - wpływ angielskiego malarstwa XVIII – wiecznego na rozwój impresjonizmu.

22	SZTUKA WIEKU XVIII	Klasycyzm na ziemiach polskich.	1	Styl „stanisławowski”. Przebudowa Łazienek i Zamku Królewskiego. Twórczość M. Baciarellego. Grafiki Jana Piotra Norblina. Canaletto. Inwestycje magnackie, np. Arkadia pod Nieborowem.	Rzutnik foliogramów. Reprodukcje, zdjęcia.	<p>Uczeń wie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dlaczego neoklasycyzm uznawany jest za polski styl narodowy, - jakiego rodzaju budowle powstawały w tym czasie. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - określić cechy „stylu stanisławowskiego” w Polsce, podać przykłady, - wskazać cechy klasyczne w posągu księcia Józefa Poniatowskiego. <p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - najbardziej znane zabytki architektury klasycystycznej w Polsce, - twórczość B. Bellotta zw. Canaletto, - przykłady architektury klasycystycznej na terenie Kutna, - przykłady i rodzaje budowli klasycystycznych na świecie.
23		Klasycy wiedeńscy. Muzyka klasyczna w Polsce – narodziny opery polskiej.	1	Rozwój techniki homofonicznej. Formy klasyczne: sonata, koncert, kwartety, symfonie. Utworzenie składu orkiestry symfonicznej. Od elegancji J. Haydna do dramatyzmu L. van Beethovena. „Oda do radości” jako wyłom w formie klasycznej symfonii. Opera jako forma muzyczna. Wojciech Bogusławski. Kultura narodowa.	Nagrania na CD.	<p>Uczeń wie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - co to jest homofonia i polifonia, - jakie formy muzyczne powstały w okresie klasycyzmu, - jakich twórców nazywamy „klasykami wiedeńskimi”, - czym charakteryzuje się opera. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznać reprezentatywny przykład muzyki klasycznej. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - fenomen twórczości L. van Beethovena, jako prekursora romantyzmu.
24		Sprawdzian z trzech epok sztuki nowożytnej: renesansu, baroku, klasycyzmu.	1	Rozpoznawanie dzieł i ich analiza.	Rzutnik foliogramów, nagrania audio.	Uczeń potrafi: - rozpoznać dzieło z malarstwa, architektury, rzeźby i muzyki, podać styl, jaki reprezentuje, określić czas powstania i dokonać analizy.
25		Sztuka XIX w. Romantyzm, głowa w chmurach.	1	Akademizm i neostyle. Cechy romantyzmu.	Rzutnik foliogramów. Reprodukcje. Nagrania na CD.	<p>Uczeń wie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - co oznacza pojęcie <i>dzieło akademickie</i>, - jakimi cechami charakteryzuje się <i>dzieło romantyczne</i>. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznać sztandarowe dzieła francuskiego malarstwa romantycznego i rosyjskiego, - dokonać analizy dzieła romantycznego jako manifestu postaw życiowych, społecznych i politycznych twórców. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - niejednoznaczność sformułowania „romantyczny”, brak nowych rozwiązań formalnych w dziełach romantyków, - postawę romantyczną jako kontrastową do akademizmu.

26	SZTUKA WIEKU XVIII	Realizm, czyli twarde stapanie po ziemi.	1	Funkcje sztuki w XIX wieku. Prąd europejski: realizm francuski, rosyjski i polski.	Rzutnik foliogramów. Reprodukcje obrazów.	<p>Uczeń wie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jaka jest różnica między romantyzmem a realizmem. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznać dzieła Courbeta i Milleta. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przyczynę, dla której obrazy realistów niechętnie lub wcale nie mogły być prezentowane na salonach francuskich, - rozchodzenie się dróg między artystą a odbiorcą w okresie realizmu.
27		Sztuka polska w XIX wieku.	1	Realizm i romantyzm P. Michałowskiego. Wątki romantyczne A. Grottgera, M. Gierymskiego i W. Kossaka. Portret – H. Rodakowski. Liryzm J. Chełmońskiego. Akademizm w sztuce polskiej – Jan Matejko i Wojciech Gerson.	Rzutnik foliogramów. Reprodukcje obrazów.	<p>Uczeń wie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jaki kształt przyjęła sztuka XIX w. na terenach Polski, - czyją twórczość nazywamy „nurtem historycznym” w malarstwie polskim. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznać i dokonać analizy dzieł epoki romantyzmu i realizmu polskiego. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - fenomen sytuacji politycznej Polski jako źródła charakteru sztuki tego okresu.
28		Muzyka XIX wieku.	1	Związki muzyki z literaturą. Fortepian, instrument romantyczny. Muzyka programowa – Mussorgski. Dramat muzyczny R. Wagnera. Tragiczny życiorys i twórczość Schuberta. Skoły narodowe – P. Czajkowski, E. Grieg – polska szkoła narodowa, St. Moniuszko. Elementy folkloru w muzyce – preludium Chopina. Działalność Kolberga. Rozkład systemu tonalnego.	Nagrania na CD.	<p>Uczeń wie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czym charakteryzowała się muzyka romantyczna, - co nazywamy muzyką programową. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznać balladę „Król Olch” Schuberta od poematu Goethego, - rozpoznać charakter muzyki romantycznej w Europie: podobieństwa i cechy narodowe, - określić, czym charakteryzowała się muzyka programowa. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - fenomen i tragizm artysty wyprzedzającego swą epokę.

29	WSPÓŁCZESNOŚĆ	Impresjonizm, post-impresjonizm.	1	<p>Wiadomości o barwie, wpływ światła na zmiany koloru. Idee i przedstawiciele. Dywizjonizm i pointylizm. Inspiracje Paula Gaugina. Ekspresja linii i barwy Vincenta van Gogha. Rola salonów francuskich w lansowaniu prądów w sztuce. Konflikt twórcy – odbiorcy jako znamię sztuki nowoczesnej.</p>	Rzutnik foliogramów. Reprodukcje, albumy.	<p>Uczeń wie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jakie czynniki przyczyniły się do rozwoju impresjonizmu w malarstwie i muzyce. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznać dzieła impresjonistów i postimpresjonistów, - scharakteryzować malarstwo impresjonistyczne, - wyjaśnić pojęcia: <i>koloryzm</i>, <i>dywizjonizm</i>, <i>pointylizm</i>. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przełomowe znaczenie impresjonizmu dla rozwoju malarstwa, - odejście od sztuki mimetycznej w XX w. jako rozłam na linii twórcy – odbiorcy.
30 31		Fowizm. Ekspresjonizm. Kubizm. Dadaizm. Surrealizm.	2	<p>Idee, manifesty, cechy charakterystyczne, czołowi przedstawiciele i ich twórczość. Bauhaus</p>	Rzutnik foliogramów. Reprodukcje, albumy.	<p>Uczeń wie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jakie kierunki zalicza się do Wielkiej Awangardy XX wieku. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - scharakteryzować cechy nurtów awangardowych, - dokonać analizy porównawczej dwóch wybranych kierunków w sztuce nowoczesnej, - rozpoznać dzieło awangardowe i określić styl, w jakim powstało. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wpływ postaw światopoglądowych twórców awangardowych na charakter ich sztuki.
32		Młoda Polska i rodziny polskiej sztuki nowoczesnej.	1	<p>Inspiracje impresjonistyczne: Leon Wyczółkowski, Józef Pankiewicz, Olga Boznańska, Władysław Podkowiński. Twórczość St. Wyspiańskiego i Józefa Mehoffera – secesja. Symbolizm Jacka Malczewskiego. Secesja jako styl sztuki użytkowej.</p>	Rzutnik foliogramów. Reprodukcje, albumy.	<p>Uczeń wie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czym charakteryzowała się sztuka polska na przełomie XIX i XX wieku. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienić czołowych reprezentantów sztuki Młodej Polski i symbolizmu, - rozpoznać i scharakteryzować dzieło z epoki, <p>dokonać analizy porównawczej wytworu sztuki użytkowej secesji i modernizmu.</p>
33 34		Gorące i chłodne pole abstrakcji. Pop-art jako reakcja na ekspresjonizm abstrakcyjny.	2	<p>Awangarda rosyjska – konstruktywizm, neoplastycyzm. Ekspresjonizm abstrakcyjny – <i>action painting</i>. Abstrakcja zimna i gorąca. Op-art. Pop – art. Sztuka idei w rzeźbie.</p>	Rzutnik folii. Reprodukcje, albumy.	<p>Uczeń wie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czym różni się abstrakcja zimna od gorącej. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - scharakteryzować sztukę pop-artu i op-artu, - właściwie zinterpretować dzieło abstrakcyjne, - wyjaśnić idee sztuki konceptualnej, - wyjaśnić pojęcia: <i>happening</i>, <i>asamblaż</i>, <i>environnement</i> w sztuce nowoczesnej. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - specyfikę pozycji artysty awangardowego w sztuce nowoczesnej, - trudności w wartościowaniu dzieł sztuki współczesnej wynikające z prekursorskich wizji ludzkości i braku polaryzacji historycznej.